

DOSO's Dyrevelfærdspolitik

Baggrund

Bestemmelser om dyrevelfærd

Dyrevelfærd varetages først og fremmest i Dyreværnsloven og tilknyttede bekendtgørelser, som hører under Miljø- og Fødevareministeriets arbejdsområde. Derudover findes der en række andre love og tilknyttede bekendtgørelser, der berører dyrevelfærd, og som ligeledes hører under dette ministerium.

Disse love er:

- Lov om hunde
- Lov om dyreforsøg
- Lov om kloning og genmodificering af dyr m.v.
- Lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte
- Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin
- Lov om udendørs hold af svin
- Lov om hold af slagtekyllinger
- Lov om hold af heste
- Lov om forbud mod erhvervsmæssig indførsel og produktion af samt handel med skind og skindprodukter fra hunde og katte
- Lov om forbud mod slagning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden
- Lov om forbud mod hold af ræve

Dyresundhed er vigtig for velfærden. Denne opgave, og ligeledes den generelle regulering af landbrugserhvervet, hører under Miljø- og Fødevareministeriet.

Derudover varetager Miljø- og Fødevareministeriet en række opgaver, der angår vilde dyr (i fangenskab og i naturen), og som er af betydning for dyreværnsområdet. Dette sker i forbindelse med varetagelsen af Lov om jagt og vildtforvaltning samt Lov om naturbeskyttelse, med tilhørende bekendtgørelser.

Endelig er der i EU's transportforordning og tilknyttede bekendtgørelser, fastsat regler om transport af dyr.

Dyreværnsloven indeholder i §§ 1-3 regler, der gælder for alle dyr. Dette omfatter generelle regler for, hvordan dyr skal behandles. Det følger f.eks. af Dyreværnslovens § 1, at dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Loven indeholder derudover regler, som er rettet mod hold af bestemte dyr – f.eks. Lov om hold af slagtekyllinger. Der er også fastsat regler om særlige emner – f.eks. slagning og aflivning af dyr, privates hold af særlige dyr samt transport af dyr.

Loven indeholder endvidere bestemmelser, som bemyndiger Miljø- og Fødevareministeren til at fastsætte regler om en række forskellige forhold. Dette sker i bekendtgørelser, der bl.a. fastsætter regler for slagtning og aflivning af dyr, kastration og halekupering af dyr samt erhvervsmæssig handel med dyr.

Endelig har Miljø- og Fødevareministeriet - med hjemmel i Dyreværnsloven - nedsat Det Dyreetiske Råd, Det særlige råd vedrørende dyreværnsspørgsmål (Dyreværnsrådet) og Rådet vedrørende hold af særlige dyr (udarbejder udtalelser til landets politimestre i forbindelse med sager om privates hold af farlige dyr).

Kontrollen af overholdelsen af dyreværnslovgivningen

Kontrollen af overholdelsen af lovgivningen varetages bl.a. ved kontrolbesøg på landbrugsbedrifter herunder pelsfarme. Kontrollen foretages af personer ansat i eller under Miljø- og Fødevareministeriet.

For så vidt angår reglerne om dyreforsøg kontrolleres overholdelsen af disse regler af Dyreforsøgstilsynet. Dyreforsøgstilsynet består af et råd – Rådet for Dyreforsøg – og et sekretariat.

Tilsyn med dyrehandlere, cirkus, zoologiske haver og lignende anlæg varetages af personer, der er bemyndiget hertil af Fødevarestyrelsen.

Tilsyn med overholdelse af regler under jagt og naturbeskyttelseslovene varetages af vildtforvaltningskonsulenter og andre repræsentanter for Naturstyrelsen.

For så vidt angår kontrol af overholdelse af reglerne om transport af dyr assisterer repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, bl.a. det Veterinære Rejsehold, Rigspolitiet ved udøvelsen af vejkontroller.

DOSO's politik

DOSO arbejder for at udbrede kendskabet til den gældende lovgivning på dyreværnsområdet. Endvidere arbejder DOSO for at sikre, at gældende lovgivning overholdes, ligesom DOSO arbejder fremadrettet for at forbedre lovgivning på dyrevelfærdsområdet.

DOSO ønsker mere fokus på at stoppe bevidst avl, der påvirker dyrenes sundhed. Her tænkes f.eks. på landbrugsdyr, der avles med deforme kroppe for at øge produktionen, eller hunde og katte, der bevidst avles med så flade næser, at de får vejrtrækningsproblemer, eller med kroppe så deforme at de ikke er i stand til at føde naturligt.

For at forbedre kontrollen med overholdelsen af dyreværnslovgivningen, arbejder DOSO for oprettelsen af et dyreværnskorps.

DOSO's politik omfatter alle dyr.

DOSO's politik på en række særområder fremgår af det følgende. Enkelte medlemmer eller associerede medlemmer af DOSO kan have en mere vidtgående politik på et eller flere af de nævnte områder.

Dyreforsøg

Overordnet politik

DOSO arbejder for afskaffelse af dyreforsøg.

Forudsætninger

DOSO betragter dyreforsøg som et alvorligt dyrevelfærdsmæssigt problem, fordi forsøgsdyr per definition påføres smerte, lidelse, angst eller varigt mén, der går ud over Dyreværnslovens hensigt.

Derfor arbejder DOSO aktivt for at accelerere udarbejdelse, validering og implementering af alternativer til dyreforsøg ud fra princippet om de 3 R'er ("Reduce, Refine, and Replace"). Ultimativt arbejder DOSO for, at alle dyreforsøg erstattes med alternative metoder, f.eks. reagensglasmetoder (in vitro metoder) og computersimulation (in silico metoder).

Indtil dyreforsøg er totalt afskaffet, arbejder DOSO på lovgivningsmæssige tiltag, der giver bedre beskyttelse til forsøgsdyrene og forbedret dyrevelfærd.

Fokusområder

Test af ikke-essentielle substanser

I forbindelse med tilladelser til dyreforsøg, der har ikke-essentielle formål, som f.eks. dyreforsøg, der indgår i godkendelsesproceduren for: "gør-det-selv produkter", toiletartikler, ikke-medicinske produkter, haveartikler, pesticider, husholdningsartikler, tilsætningsstoffer og kosmetisk anvendt "botox" (botulinumtoksin), arbejder DOSO for en yderst restriktiv tolkning af "gavnskriteriet".

Undervisning

Enhver brug af dyr inden for undervisning bør være i overensstemmelse med en aktiv implementering af de 3 R'er (Reduce, Refine and Replace), og alternativer bør fremmes.

DOSO arbejder for lovsikring af "samvittigheds-indsigelse". Studerende skal have retten til at nægte at deltage i dyreforsøg, uden at det må få negative konsekvenser for deres videre akademiske karriere. Den studerende skal i stedet tilbydes anden ligeværdig undervisning. Undtaget herfra er kurser i forsøgsdyrkundskab og medicinske/kirurgiske specialer, hvor brugen af dyreforsøg skønnes essentiel indtil computerprogrammer, der simulerer kirurgiske indgreb kan erstatte brugen af dyr inden for førnævnte specialområder.

Grundforskning og medicinsk produktudvikling

I Danmark anvendes det største antal forsøgsdyr inden for kategorierne "grundforskning" og "medicinsk produktudvikling".

F.s.a. anvendelse af dyr i grundforskning kræver dette ikke tilladelse i henhold til Lov om Dyreforsøg, og dyr, der anvendes hertil, registreres således ikke. DOSO ønsker at denne anvendelse af dyr ligeledes reguleres og registreres.

F.s.a. dyr der anvendes i "medicinsk produktudvikling" ønsker DOSO, at kriteriet om "væsentlig gevinst" i højere grad skal vægtes i bedømmelsen af disse forsøgs relevans, når der gives tilladelse til forsøg. DOSO forholder sig specielt kritisk overfor forsøg, hvor dyr påføres kronisk smerte, angst

eller nedstemthed, hvilket f.eks. finder sted i dyremodeller, der vedrører visse neurologiske og psykiatriske lidelser.

Vildfangede dyr

DOSO er imod brugen af vildfangede dyr til forsøg.

Aber

DOSO er imod af brugen af aber til forsøg og arbejder for et hurtigt forbud. Dette skyldes at aber er højtudviklede dyr med følelser og bevidsthed, der er langt større end hos andre dyr.

Kvoter

DOSO mener, at forbruget af forsøgsdyr er for stort, og nedadgående kvoter vil kunne accelerere udarbejdelsen, valideringen og implementeringen af alternativer. DOSO foreslår således til at begynde med en kvote på f.eks. 335.000 forsøgsdyr aftagende med 6.700 forsøgsdyr om året, således at dyreforsøg vil være totalt afskaffet om senest 50 år.

Velfærd

I forbindelse med opstaldning arbejder DOSO for en forbedring af forsøgsdyrenes velfærd, herunder: forbedret opstaldning, adfærdsberigelse og træning (positiv forstærkning). Dyr skal i videst mulig udstrækning trænes til at deltage frivilligt i forsøg og derved opleve øget autonomi i forsøgs- og opstaldningssituationer.

Outsourcing og skjult forbrug

DOSO ønsker åbenhed i forhold til outsourcing af dyreforsøg. Dyreforsøg, der bestilles i udlandet af danske firmaer, bør underlægges en form for kontrol fra Dyreforsøgstilsynet, og skal indgå i Dyreforsøgstilsynets årlige statistik.

Derudover ønsker DOSO, at det reelle forbrug af dyr, der anvendes til videnskabeligt formål, skal fremgå af Dyreforsøgstilsynets statistikker, da det anslås, at et ukendt antal dyr anvendes indirekte. Dette gælder

f.eks. dyr, der fravælges pga. uønsket køn eller genotype, ikke-laboratoriedyr, der aflives og bruges som donorer af væv og organer, dyr der bruges til opretholdelse af genetisk modificerede stammer, samt alle de dyr der avles i overskud.

Dialog og åbenhed

DOSO arbejder for øget åbenhed og gennemsigtighed i forbindelse med dyreforsøg, bl.a. gennem videndeling og "best practice", så forsøg ikke gentages unødigt, og for at sikre offentligheden et realistisk og tidssvarende indblik i, hvordan dyreforsøg rent faktisk bliver udført, og hvilke omkostninger det har for dyrene

Familiedyr

Overordnet politik

DOSO definerer et familiedyr, som et dyr der holdes, men ikke indgår i fødevareproduktion.

Selvom der i de senere år er sket meget positivt lovgivningsmæssigt for familiedyr, er der stadig områder, der kan forbedres væsentligt. Det er positivt, at der findes særlovgivning for hunde, og

DOSO ønsker, at der ligeledes udarbejdes særlovgivning for andre dyr, så de nyder samme beskyttelse mod overgreb og vanrøgt.

DOSO ønsker via lovgivning at skabe mere respekt og ansvarsfølelse for de dyr, som private anskaffer sig og holder som familiedyr.

Fokus områder

Registrering

Alle familiedyr bør registreres i et centralt register for familiedyr. Undtaget fra dette krav er dyr, der allerede er registreret og mærket jf. bestemmelser i artikel 64 til 68 i Kommissionens Forordning (EF) nr. 865/2006 af 4. maj 2006 med efterfølgende ændringer om gennemførelsesbestemmelser til Rådets Forordning (EF) nr. 338/97 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed.

Dyr der er af en sådan størrelse, at det praktisk kan lade sig gøre, bør chipmærkes og/eller øremærkes.

Uddannelse

Der bør iværksættes kurser, som skal bestå, før man anskaffer sig et dyr.

DOSO ønsker dyrevelfærd indført på skoleskemaet, så børn fra de tidlige klasser lærer at behandle dyr med respekt og omsorg. DOSO ønsker, at der indføres en nedre aldersgrænse for at anskaffe sig et dyr. Hvis dyr købes til børn under 18 år, skal en forælder registreres som ansvarlig for dyrets pasning og pleje.

Dyrlægetilsyn og kontrol

Alle dyr bør tilses af en dyrlæge minimum en gang om året. Alle institutioner og andre med større hold af familie dyr bør have en dyrlæge tilknyttet, som tilses dyrene mindst fire gange om året.

DOSO ønsker bedre kontrol med dyrehandlere.

Kupering/operation

DOSO er imod alle former for kosmetiske indgreb på dyr f.eks. kupering af haler eller ører eller fjernelse af tænder, kløer mm.

Fratagelse af dyr fra private

Myndighederne bør have juridisk mulighed for permanent at fratage dømt for dyremishandling retten til at have med dyr at gøre.

DOSO mener, at dyr skal kunne beslaglægges, mens ejeren er sigtet eller tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven. Af hensyn til dyrene bør der indføres maksimal behandlingstid (eks. 3 mdr.) på disse sager, da dyrene tager skade af at være interneret i mange måneder.

Der bør desuden være mulighed for at fratage dømt deres dyr i tilfælde, hvor de pga. længerevarende fængselsophold ikke selv kan tage vare på disse dyr, og ikke selv kan sørge for acceptable pasningsmuligheder.

Hunde

DOSO er imod forbud mod specifikke hunderacer, men arbejder for i stedet at få indført kurser, der skal bestås, før man må anskaffe sig en hund.

DOSO ønsker skrappe kontrol med hundeopdrættere og -handlere.

Ansvar for registrering af hunde bør pålægges sælger/avler, således at registreringen skal foregå inden overdragelsen til den nye besidder.

Katte

DOSO ønsker en særlov for katte, der bl.a. omfatter regler for handel, racekatteopdræt samt katteinternater og kattepensioner.

Kommunerne skal have ansvar for de herreløse vildtlevende katte og skal sikre at syge og kvæstede katte indfanges. Endvidere skal kommunerne sikre at bestanden begrænses ved genudsætning af neutraliserede katte, samt at katte der ikke kan genudsættes, aflives humanitært. Arbejdet med de herreløse vildtlevende katte skal ligge i regi af katteværns-organisationerne i samarbejde med kommunerne og deres borgere.

Mindre dyr

Der bør være lovgivning omkring minimumstørrelse af bure for gnavere, fugle og andre smådyr, og dyrene bør altid have rigelig plads. Der bør også være klare regler for indretning af bure, så de tilgodeser dyrenes adfærdsmæssige og fysiske behov i videst muligt omfang. Som eksempler kan nævnes huler til gnavere, siddepinde i varierende tykkelse til burfugle etc.

Sociale dyr må ikke holdes alene, men det bør sikres, at individer, der sættes sammen, ikke slås indbyrdes.

Landbrugsdyr og heste

Overordnet politik

Moderne landbrug er igennem de sidste årtier blevet intensiveret mere og mere. I Danmark, EU og en stor del af de tidligere ulande (Kina, Indien, Brasilien) er produktionen af landbrugsvarer rationaliseret i en sådan grad, at de levende dyr optræder som en slags maskiner, der kun har ét formål: At producere så meget som muligt så billigt som muligt.

Det betyder, at dyrene stoves sammen i miljøfattige betonstalde, så man ofte er nødt til at tilpasse dyrene til staldene og ikke omvendt. Skamfering af dyrene ved halekupering, nærtrimning og kastration er daglig rutine.

DOSO arbejder på at vende denne udvikling, således at der i langt højere grad tages udgangspunkt i dyrenes velfærd, i miljøet og i kvaliteten af landbrugsprodukterne.

Fokus områder

På en lang række specialområder forulempes dyrene i den moderne landbrugsproduktion. DOSO's holdning til disse områder er:

Burhøns

Alle traditionelle bure er nu forbudte i EU, men de såkaldt berigede bure skal også forbydes, og i stedet for skal producenterne bruge avlshuse, som tilgodeser hønernes naturlige behov eller gå over til fritgående hønebesætninger.

Slagtekyllinger og slagtekalkuner

EU skal udforme et nyt direktiv for slagtekyllinger, hvor der gives dyrene langt mere plads og pålægges avlerne at selektere for en langsommere vækst, som i mindre grad belaster ben og hjerte. Det samme skal gælde for slagtekalkuner.

Svin

Kastration skal undgås, men må om nødvendigt kun foretages under bedøvelse.

Søer og gylte må ikke fikseres. Det gælder i drægtighedsperioden, i løbeafdelingen og i fare- og diegivningsperioden.

Avlsprogrammer for søer skal udvikles imod færre grise pr. kuld. Max. 25 grise pr. årssø, således at brugen af ammesøer undgås.

Slagtesvin skal have mere plads samt beskæftigelses- og rodemateriale i form af halm (min. 200 gram/svin/dag).

Pattegrise må først fravænes, når de er 5-6 uger gamle. Kravet skal indføres samtidig med at kravet om løsgående søer og gylte effektueres. Der må ikke dispenseres fra dette.

Halekupering af grise må ikke foretages, når der sælges til ukendt aftager, men alene når der foreligger dokumentation for problemer med halebid, og afværgeforanstaltninger er forsøgt.

Tilladelsen til halekupering skal fornyes hvert halve år.

Malkekøer

Avlsprogrammer for malkekøer skal udvikles imod mindre mælkeydelse. Man skal til gengæld selektere for sundere køer med roligt gemyt.

Alle køer skal på græs i sommerhalvåret.

Kalven skal gå mindst 4 dage hos koen, inden den fravænes.

Heste

Heste bør betragtes og behandles som familiedyr, idet de fleste heste i Danmark holdes som familiedyr og ikke produktionsdyr.

Hesten er et flok- og steppedyr, der har brug for bevægelse sammen med artsfæller. Heste bør derfor som minimum være på fold 4 timer dagligt sammen med andre heste. Det bør ved lov vedtages, at heste aldrig må holdes alene. Hestens naturlige føde er græs/ hø/ wrap, som skal tildeles dagligt, og det bør præciseres i lovgivningen, så stråfoder ikke forveksles med halm, der for hesten alene kan anvendes som strøelse, da det ikke har den nødvendige foderværdi.

Transport

Alle slagtedyrs skal transporteres til nærmeste slagteri.

Der skal være en øvre grænse for transporttid på 8 timer for alle transporter af dyr.

Dyrene skal have mere plads under transporten.

Slagtning

Slagtning af dyr må kun ske efter forudgående bedømmelse. Dette gælder både store husdyr (f.eks. køer, heste, grise) og små husdyr (f.eks. får, geder og fjerkræ).

Tvangsfodring

Ingen former for tvangsfodring af dyr kan tillades (f.eks. ifm. foie gras produktion). Import af sådanne produkter skal ophøre – evt. gennem vedtagelse af EU-direktiv.

Kloning

Kloning af dyr, der anvendes til landbrugsformål, skal forbydes.

Mærkning af fødevarer

Der skal arbejdes for, at EU vedtager et direktiv, som pålægger medlemsstaterne at indføre en dyrevelfærdsmærkning af animalske fødevarer, så forbrugerne klart kan se, om dyrevelfærden er i orden. Denne mærkning skal relatere sig til produktionsmetoden.

Pelsdyr

Overordnet politik

DOSO arbejder for en verden, hvor ingen dyr bliver udnyttet kommercielt for deres pels, idet det er vor opfattelse, at det er moralsk uforsvarligt at udnytte dyr til et så ligegyldigt formål.

Fokus områder

Pelsfarme

DOSO mener, at opdræt af pelsdyr på pelsfarme bør forbydes

Jagt på pelsdyr

DOSO mener, at kommerciel jagt på pelsdyr for deres skind bør forbydes.

Oprindelige folk

DOSO er ikke modstandere af oprindelige folks ikke-kommercielle jagt på pelsdyr.

Information og lobby

DOSO arbejder på at opnå vore mål ved at skabe bevidsthed om den dårlige dyrevelfærd og negative miljøpåvirkning, som er en uundgåelig konsekvens af pelsindustrien.

Derfor arbejdes for at:

Informere offentligheden om den betydelige lidelse for dyr, som skabes af pelsindustrien.

Fremme lovgivning der forbyder pelsdyravl.

Sætte fokus på forbrugere og modeindustriens ansvar ved at opmuntre til brug af alternativer til pels.

Vilde dyr

Overordnet politik

Vilde dyr hører hjemme i naturen. Vilde dyr, som allerede er i fangenskab, skal holdes, således at deres naturlige adfærd og behov tilgodeses/opfyldes.

Fokus områder

Aflivning

Såfremt aflivning er nødvendig, skal dette foregå, således at døden indtræder øjeblikkeligt.

Familiedyrs markedet

Vilde dyr hører hjemme i naturen og skal ikke indfanges med henblik på at blive holdt i fangenskab. De dyr, der allerede er i fangenskab, skal holdes, således at deres naturlige adfærd og behov tilgodeses/opfyldes.

Zoologiske Haver

Vilde dyr hører hjemme i naturen, og skal ikke indfanges med henblik på at blive holdt i fangenskab. De dyr, der allerede er i fangenskab, skal holdes under rummelige forhold, hvor deres naturlige adfærd og behov opfyldes. Sjældne dyr i Zoo skal indgå i opdræt med henblik på genudsætning, og ikke-letale eller skadevoldende forsknings programmer. Der skal være oplysning og undervisning tilknyttet, således at dyrene tjener til formål at fremme bevarelsen i naturen.

Cirkus

DOSO er imod at vilde dyr holdes og anvendes i cirkus. I Danmark arbejder DOSO imod anvendelsen af elefanter og søløver i cirkus.

Jagt

DOSO er imod jagt, og på den korte bane arbejder DOSO for:

- at forbyde gravjagt på ræve,
- at sikre at der ikke drives jagt på dyr i yngletiden, herunder på såkaldt skadevoldende vildt,
- at sikre at dyr under jagten dør øjeblikkeligt,
- at opdræt og udsætning mhp. jagt bringes til ophør.

Sæler

DOSO arbejder for at EU opretholder det i 2009 vedtagne forbud mod import af sælskind (sælskind fra inuitters jagt er undtaget). Internationalt støtter DOSO kampagnen imod Namibias og Canadas fortsatte jagt på sælunger og voksne sæler. DOSO accepterer ikke køllenedslagning og drukning som aflivningsmetoder.

Hvaler

DOSO går ind for at al fangst af hvaler afvikles (undtagelse for inuitter). Indtil fangsten er afviklet, skal denne foregå således, at dyret dør øjeblikkeligt.

Dette betyder for store hvaler, at fangsten uden forsinkelse skal begrænses til vågehval, og den skal ske under anvendelse af den varme harpun, der er udviklet til anvendelse på vågehval.

DOSO accepterer ikke drukning som aflivningsmetode, ligesom riffelskydning kun accepteres for små hvaler herunder marsvin.

DOSO er imod al indfangning af delfiner og andre hvaler til delfinarier, samt oprettelsen af delfinarier. Allerede eksisterende delfinarier skal afvikles.

DOSO arbejder i Danmark for at bifangst af marsvin nedbringes til maksimalt 1% af bestanden, som anbefalet af ASCOBANS (Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic and North Seas) og IWC (Hvalfangstkommissionen).

Hajer

DOSO støtter forbud mod at hajer fanges og finnerne afskæres til anvendelse i konsum og medicinal industrien.

DOSO arbejder for at EU forbyder af-finning af hajer, samt at der gennemføres beskyttelse af hajerne i verdenshavene.

Internationale konventioner

DOSO arbejder for at Hvalfangstkommissionen (IWC) fastholder det internationale forbud mod kommerciel hvalfangst, samt at IWC opretholder og opretter nye hvalreservater. Det er DOSO's opfattelse at alle hvaler uanset størrelse hører ind under IWC's arbejdsområde.

DOSO arbejder for at CITES (Konventionen om international handel med truede arter af vilde planter og dyr) håndhæves med henblik på at bevare de vilde dyr i naturen.